

Лезги халкъдин игитвилдин эпос «Шарвили», тахминан, 2500-2000 йис вилик арадал атана. Баркаллу А.Гь.Агъаевани И.М.Яралиева кбил кутуналди, 2000-йисалай инихъ гьар июндин эхирда Ахцегъа эпосдин сувар къейдиз хъана. 2019-йисалай Ковиддин азардихъ, ахпа ремонтрин кIвалахрихъ галаз алакьалу яз Ахцегъа сувар киле тухудай мумкинвал хъанач. Ремонтар бегьем тахъуникди гъилевай йисузни Ахцегъа сувар тухузвач. Халкъ тупламишзавай хъсан адет хуьн патал и йисара ам Къасумхуьрел тешкилзава. Ахцегъа 2027-йисуз гурлудаказ тешкилдайвал я.

ЩИШИ ДУЬНЬЯ

Ахтынская районная общественно-политическая газета

“НОВЫЙ МИР”

1928-йисалай акъатзава. №24 (9044) арбе, 17-июнь, 2026-йис.

Къимет 10 манат

12+

Химиядай ЕГЭ-дал 100 балл къачуна

Ахцегърин 1-нумрадин СОШ-дин выпускница Сабина Мустафаевади химиядай ЕГЭ-дал 100 балл къачуна. Руш и школада имтигъандал виниз тир нетижа къачур сифте ученица туш. Чпи куьмекар гайи, адан тереф хвейи, чирвилер ва инанмишвал гайи муаллимриз къетГен чухсагъул къевезва. Школадин ва райондин дамах, вироссиядин ва халкъарин арадин конкурсерин ва олимпиадайрин гъалибчи яз ада ЕГЭ-дал къачур виниз тир нетижа вичин чирвилералди субутна.

– Химиядай ЕГЭ-дал 100 балл къачун саки са йисан вахтунда зи мурад тир. Заз тIебии илимар, иллаки химия ва биология, гъамиша хуш тир. Школади зи агалкъунара еке роль къугъвана, гьикI лагъайтIа ада чирвилерин мягкем фундамент гана. Заз жуван химиядин тарсарин муаллим Наира Исаковнади къетГен чухсагъул лугъуз кIанзава. Ада зи алахъунара гъамиша тереф хуьзвай. Адан тежрибади заз предмет дериндай чирдай ва четин месъалар алуддай мумкинвал гана.

ЕГЭ-диз зун «Стобальный репетитор» тIвар алай онлайн-школада гъазур жезвай. Гъазурвили гзаф вахт, низам ва алахъунар истемишзавай. За вахт-вахтунда

гзаф къадар четин тапшуругъар къилиз акъудзавай ва датIана жуван гъалатIрал кIвалахзавай. Ингъе гъавилай зун патал и 100 балл гъакIан рекъем ваь, еке зегъметдин ва къетГивилин нетижа я. Исятда зи фикирдик медицинадин вуздик экечIун ва илимдин хиле вилик фин давамарун ква. Заз чизва хьи, къачунвай чирвилерикай зи гележегдин пеше патал хъсан бине жеда, – суьгъбетна Сабинади агалкъунихъ вичин рекъикай.

– Чна чи «стобальницадиз» мадни чIехи агалкъунар хъун алхишзава. Инанмиш я хьи,

кIелунрал рикIин сидкъидай рикI хъуни ва алахъунри къакъан нетижаяр гузва. ЕГЭ-дин нетижайрай 100 балл – им алахъунрин, хсуси чIехи зегъметдин, са мурад къазанмишунихъ чалишмиш хъунин ва чирвилер кIан хъунин виниз тир нетижа я. Ам чпин ученикрин гъалибвиле неинки тежриба ва чирвилер, гъакI руьгъдин чимивал ва къайгъударвал серф авур муаллимар галачиз фикирдиз гъиз жедач. За Сабина Мустафаевадиз ихътин метлеблугъу агалкъун мубаракзава ва адаз рикI алай кIелдай заведениедик экечIун алхишзава! – къейдна школадин директор Султангагъа Мисиевади.

Ахцегъ райондин кил Абдул-Керим Палчаевани стобальницадиз, адан диде-бубадиз ва муаллимриз агалкъун мубаракна. – Им умуми гъалибвал я. Ам ученицадин бажарагъ, муаллимрин пешекарвал ва мукъва-къилийри тереф хуьн себеб яз къазанмишдай мумкинвал хъана. ЕГЭ-дай къакъан балл – им неинки выпускницадин хсуси агалкъун, Ахцегърин 1-нумрадин школадин педколлективдин ерилу кIвалахдин шагъидвал, гъакI чпи бегъерлу кIелун патал шартIар яратмишай ва къастунал кIеви аял тербияламишай дидебубадин лайихлувални я.

174,9 миллион манат чара авунва

Россиядин Гьукуматди чеб 2026-йисан мартдиз-апрелдиз тIебиатдин бедбахтвилерин нетижада сифте нубатда герек къведай эменнидикай магърум хъайи Дагъустандин ва Чечнядин агъалийриз финансрин куьмек гун патал резервдин фондунай 174,9 миллион манат рекъе тунва. Талукъ тир буйругъдал Гьукуматдин Председатель Михаил Мишустина къул чIугуна. Бюджетдин уртах трансфертдин жуьреда такъатар Чечнядин бюджетдив агакъда. Умуми къадардикай 61,6 миллион манат эменнидикай са къадар магърум хъайила тамамвилелди – 113,3 миллион манат гун тайинарнава. Такъатар тайинарнавай

мурадриз ишлемишунал гуьзчивал тухун Россиядин МЧС-дин хиве тунва.

РикIел хкин, 28-мартдиз ва 4-5-апрелдиз къайи къати марфари Дагъустанда ва Чечняда екедаказ яд акъалтунал гъана. Регионра федеральный дережадин къетГен гъаларин режим кардик кутуна.

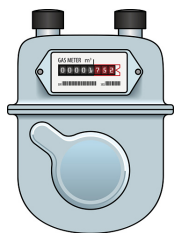
Комиссиядин заседание

Июндин 10 даз райондин администрацияда муниципалитетдин къилин заместитель Роберт Гьамзаеван регъбервилек кваз яш тамам тахъанвайбурун ва абурун ихтияррин крарин рекъай комиссиядин нубатдин заседание киле фена. Анал Россиядин «Ахтынский» МО МВД-дай Ахцегъ райондин агъалий-

рилай атанвай РФ-дин КоАП-дин 1-частунин 5.35-статьядай ва 1-частунин 19.15.1-статьядай гъазурнавай административный протоколриз килигна. Заседаниедин нетижайрай къайдасувилериз рехъ ганвай диде-бубайриз таъкимарунар авунва ва жермеяр тайинарнава.

Винел акъулднава

«Акьуллу счетчикри» Дагъустанда 1,6 миллион кубометрдилай гзаф гъисаба къун тавунвай газ винел акъулдиз куьмекна. 2025-йисан эхирда «Газпром межрегионгаз» дестедин такъатрин гъисабдай коммерциядин карханаяр ва бюджетдин тешкилатар патал газдин 936 «акьуллу счетчик» эцигнава. И тадаракри автоматламишнавай къайдада газ ишлемишзавайдаз

рекъемар рекъе твазва. Тамамвилелди и къурулушди 2026-йисан 2-кварталдиз кIвалахиз эгечIна. Идалай вилик рекъемар адетдин жуьреда къачузвай: газдикай менфят къачузвайбуру абур гъилелди кхъена рекъе твазвай, я тушни пешекарри вахъузвай.

Акьуллу къурулушдин куьмекдалди сифте кварталдиз гъисаба къун тавуна канвай саки 1,6 миллион кубометр газ винел акъулддай мумкинвал хъанва. Рахун гъакъикъатда вич ишлемишнавай, яни канвай, амма чарарал къалур тавунвай газдикай физва. Адет

яз, ихътин фаркълувилер са шумуд себебдалди арадал къевезва: рекъемар вахт-вахтунда вахъузвач, оперативный гуьзчивилин мумкинвилер сергъятламишбур жезва, адетдин механический счетчикри чIуру рекъемар гузва.

«Чна газдин гъисаб дуьмдюзди ва ачухди хъун хъажунин, гъакIни коммерциядин ва техникадин хкатунар агъузарунин рекъай галай-галайвилин кIвалах давамарзава. 2026-йисуз канвай газдин гъисаб къадай гъа ихътин счетчикар тахминан 450 юридический касдиз эцигна», – къейдна компаниядин генеральный директор Ризван Мурадова.

Тимил хъанва

Дагъустанда, 2025-йисав гекъигайла, (чеб дуьньядал атай сад лагъай йисан къене) аялар къинкъин къадар 9,8 процентдин Тимил хъанва, 2024-йисав гекъигайла, – 43,1 процентдин. Идакай РД-дин Гьукуматдин телеграм-каналди хабар гузва.

Чешмеди раишзавайвал, и месъеладиз талукъ гъалдикай махсус мярекатдал РДдин здравоохраненидин министрдин везифаяр

вахтуналди тамамарзавайди тир Я. Глазова баянар гана.

Хабар гузавайвал, аялрин къинкъиз талукъ ахтармишун республикадин медицинадин идарайрин оперативный делилрин бинедаллаз киле тухванва.

ИкI, 2026-йисан 3 вацра аялар къиннин рекъем 3,7 промилледи-кай ибарат хъанва, 2025-йисуз – 4,1, 2024-йисуз – 6,5 промилле

(къейд ийин хьи, регъят гафара-ралди лагъайтIа, промилле – им 1000-дакай 1 лагъай чIал я). И кIайда, 2025-йисав гекъигайла, аялар къиннин къадар, винидихъ къейднавайвал, 9,8 процентдин агъуз аватнава, 2024-йисав гекъигайла, – 43,1 процентдин.

РикIел хкин, виликдай РД-дин здравоохраненидин министерстводин телеграм-каналди хабар гайивал, Дагъустанда 2026-йисан сифтегъан къуд вацра 13 агъзурдалай виниз чагъяр дуьньядал атанва.

Гъалар хъсан патахъ дегиш жезва

2025-йисан нетижайрай Дагъустанди Россиядин регионра яшайишдинни экономикадин рекъай авай гъаларин рейтингда 55-чка къунва. Ахтармишунрин делилралди, 2024-йисуз республикади 62-чка къунвай. Эхиримжи са шумуд йисуз рейтингдин кIвенкIве Москва ва Санкт-Петербург,

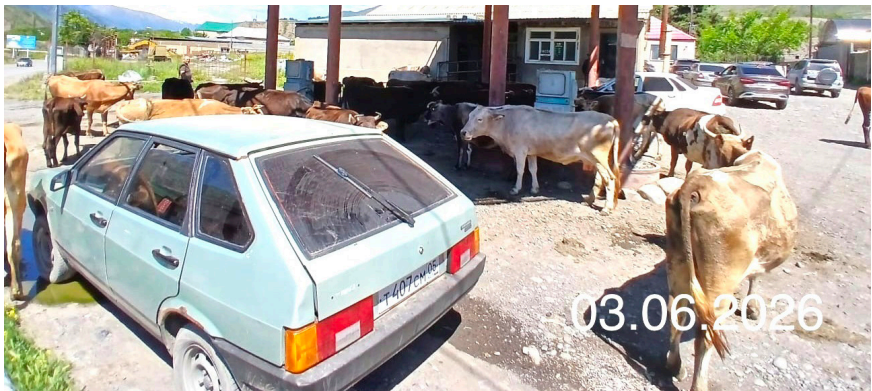
гъакIни Татарстан ва Москвадин область ава. Эхиримжи 10 региондик Ненецкий автономный округ, Кабардино-Балкария, Кеферпатан Осетия, Чукотский автономный округ, Карачаево-Черкесия, Республика Алтай, Чувудрин автономный область, Калмыкия, Ингушетия ва Тува акатзава.

ХЦИ МЕСЭЛА

Гъайванар куьчейра ава:
нехирбан жагъизвач!

Дашдемир ШЕРИФАЛИЕВ

Чун шагъидар я хьи, эхиримжи вахтунда Ахцегъ райондин ре-кьерани общественный чкайра къарамалар, лапагар гзаф гьалтзава. Гъайиф хьи, нехирарни нехирбанар амач, иесийри чпин гъайванар гъар экуьнахь квалей гъузчивал алачиз ахъайзава, «куьчейра хуьзва». Няннихь динждаказ квалез хъвезвай абурал иесияр шад я, амма абур яргъи югъди гъинаватла, къандах-хук ацлурун патал нин никлиз гъахъзаватла, вуч незватла къайгъу туш.

Сиве «мез авачир» гишин гъайванар я къван (бязибуррук, гуя иесияр чир тахъун патал я жеди, законди истемизшвай биркайри квач), рекъера машинринни инсанрин гьерекатдиз манийвалез ДПП-яр арадал гъизва, жугъунар члуриз гъидан-гъадан сала-бэгъдиз – зияндиз физва, ял ядай паркариз зарар гузва, зирзибилрин ящикра тлиш твазва, общественный чкайр чиркинарзава... Гьелбетда, гъайванар ваь, абур гъа и тегьерда «хуьзвай», абурун патахъай жавабдарвал гьисс тийизвай иесияр батлур я.

Негъижада хаталу ДПП-рин ва къилди ксарин шикаятрин дуьшуьшар къвердавай гзаф я. Туристринни мугъманрин вилик лап меденисуз, беабур-чивилин гъалар я. Вилик пад къунин чарасузвал ава. Виликрай ик! тушир. Месела, Ахцегърин гъар са мягъледиз вичин нехир, нубатар ва абурун кыл къазвай жавабдар ксар авай. Халкъдин яшайишдин манадин и месэладал кимерал агъсакъалри ва хуьрун Советдин идаради гуьзчивалдай. «Хуьрун чкада яшамаш жез, мал-хлеб текуьн айиб я» лугъуз, кваллин гъайванрин сан а макъамда гзаф тир. Гъар са мягъледиз вичин маларин нехир ва хиперин суьруь авай, ятлани куьчейра къилел иеси алачир неинки гъайван, гъак! абурун лакар-гелерни кваз аквадацир: экуьнахь фад калер асана нехирдиз ягъайдалай къулукъ дишегълийри чпин квалерин вилик патар-рекьер шткана, миьна, яд хъиягъдай.

Гъайиф хьи, гила чун маса гъакъикъатдин иесияр хъанва. «Культурный» я: квалера булахар-гъамамар хъана, дишегълийр пакамаьхь фад къарагъна нехирдиз кал ягъизвач (мягълейра кал хуьзвай хизанарни тупларалди гъисабиз жеда), квар гъаз вацал-булахдал физмач, калер авай-буруни рагъ цавуз хкаж хъайила къарагъна, «ада вичи-вичин кыл хуьда» фикирдал мал кучедиз ахъайзава...

Ихътин гъалдал эхир эцигун, вичикай ихтилат физвай татугайвилерин вилик пад къун патал Ахцегъ райондин администрацияди талукъ тир къарар къабуланва. Адан бинедаллаз райондин административный гъамипан комиссияди райондин хуьрун майишатдин хилел (ОСХ), ветуправленидин, МВД-дин «Ахтынский» отделдин векилрин ва хуьрун Советдин депутатрин иштираквални аваз къилел иеси алачир ва «бирка» квачир гъайванар тайинарунин ва абурун иесияр туьнбугъунин рейдер киле тухузва. Общественный низам-къайда члуронай иесияр административный жавабдарвилез члугунин актар кхъиз, сифте сеферда 5 агъзур, ахпа 10 агъзур манатар жермеяр илитзава.

– Гьелбетда, гъар са касди вичи хуьзвай гъайвандин иесивал авун, адан патахъай жавабдарвал тухун лазим я. Жемят меслят-теклифдин

гъавурда такъаз акурла, къетли серен-жемар къабулуниз мажбур хъанва. Белки, ахпа инсанри чпин мал-хлеб къилел иеси алаз дагъдин члурара хуьда, – лугъузва райадминистрациядин хуьрун майишатдин хилел начальник Леонард Атлуева.

Месэладин важибувал аннамишуналди, «Ахцегъ район» МР-дин заседанийрин залда 15-июндиз райондин административный комиссиядин махсус заседание эверна. Райондин рекъбер Абдул-Керим Палчаеван рекъбервилек кваз киле тухвай адан кваллахда комиссиядин членарни теклифнавай ксар яз ветуправленидин, къайдаяр хуьдай органрин, общественный тешкилатрин, чкадин СМИ-рин векилри иштиракна. Аниз гъак! мал-хлеб хуьзвай хсуси майишатрин, яни датлана зияна гъатзавай маларин иесийрини теклифнавай.

– Гуьрметлу юлдашар, ата-бубайрилай иннихь Ахцегъар вичин хъсан адетралди тафаватлу медени чка я. Хайи ватан дагъдин гуьзел, миьхи шегъердиз элкьуьрун, адан виликан машгъурвал хкун патал чна гихътин алахъунар ийизватла вирибуруз аквазва. Гъа са вахтунда куьчейра гъатнавай куь малар ял ядай багъларани къилди ксарин усадбайра гъатиз, машиндин рекъера ДПП-яр арадал гъиз, инсанрин патай наразивилер жезва. Абуру зирзибилрин ящикар чукурзава, райцентрда къацу кул-кус цаз жезвач, къуд пад лахламишзава. Мугъманрин вилик чун беабур жезва. И гъалдал гила чна къетливилелди эхир эцигзава. Гъайванар хвемир лугъуьзвач, хуьх, анжаа дагъдин члур (хъсан веъни ава) хуьх. Нехирбан жагъура, маларин нубатар ая. Дуьздаказ хуьх жезвачтла, гъайванринни язукъ я, хвемир, ахлудур. Гъавурда акъан тийизвайбуруз гила къетли серенжемар къабулуниз мажбур я, – таъкимарна райондин кили.

Вичин нубатда райадминистрациядин килин заместитель, административный комиссиядин председател Роберт Гъамзаев кваллин гъайванар хуьнин гъакъиндай авай истемешунрикай рахана.

Куьрелди, заседанидал гъанвай 10 касдилай райондин административный комиссияди протоколар кхъиналди, абурал 5 агъзур манат жермеяр илитла. Абурув лагъайтла, гъайди са гаф тир: «хуьре нехирар арадал хкана клада, амма нехирдив къведай кас жагъизвач».

Эхь, вучиз ятлани, къе инсанриз чандал гуж ахкъулдиз кланзава. Хъсан гъакъи гузватлани (месела, нехирда 100 мал хъайитла, вацра гъар са мал хуьнай – 2000 манат гъисабайтла, 200 000 манат пул), нехирбан жагъизвач! Гзаф тажубдин кар я. Яраб гъакъван пис, айиб-няне алай кеспи я жал дагъдин члур ми-хьи гъавадал жемятдин малар хуьн?!

ДИНДИН МЕСЭЛАЙРАЙ

Аллагъдин эмирар тамамарин

Калукви Гъажи САЛЯГЪ

дуьньядай эбеди дуьньядиз хъфизва. Чунни вьеде атайла, абур авай чкадиз хъведа. Чаз гъар садаз чи киникъин вахт мус къведатла чирнавач. И кардихь, гьелбетда, вичин сир ава. Гъавилей чи гъар садан рикел киникъ хъана клада. Гъа са вахтунда чун сабурлу, члур крайкай яргъаз хъун, Аллагъди чаз эцигнавай шартлар чна ян тагана къилиз акъудун важибул я.

Аллагъдин эмирар, шартлар къилиз акъудиз тахъанвайбур туба, астагъфир авуна дуьз рекъел хтана клада. Вучиз лагъайтла, пакадин югъ нинди ятла са чун халкънавай Аллагъдилей гъейри садазни чидач. Гъавилей шариатда къейднавайвал, къенин хийирлу кваллах пакадал вегъимир. Аллагъди туба-астагъфир авунвай мусурмандин руьгъ Азраил малаикди къачудайла, адаз азабар тагун эмирнава. Гунагъар квай, туба тавунвайбурун руьгъ, азабар гуз, четивилелди бедендай акъудунин тапшуругъ ганва. Инсандин руьгъ къачудайла Азраил малаик гъар са касдин амалриз килигна къуд чина аваз и кар ийиз къведа.

Кафирдин (Аллагъ, Женнет, Жегъеннем, сурун азабар авач лугъузвай кас) руьгъ къачудайла Азраил цлун сифетда аваз къведа. Мунафикърин руьгъ бедендай азабар гуз, члувал чин алаз акъудда. Муьминрин чан регъятдиз къачуда. Пайгъамбаррин руьгъ чина нур аваз акъудда. Мугъаммад пайгъамбарди (с.а.с.) лагъана: «Инсандин вьеде тамам хъайила, Азраил малаикди ам дуьньядин лезетрикай, девлетрикай магърум хъийида. Идалайни гъейри, адан патав къуд малаик къведа. Сад лагъайда адан къуват, къвед лагъайда медин ва сивин рузийрин дад вахкуда, пуд ва къуд лагъайбуру гунагъар квайди ятла, адан къияматдин са югъ агъзур йикъаз элкьуьрда».

Малаикди адаз а вахтунда лугъуда: «Вун Женнетэгъли туш. Дуьньядал алай вахтунда вуна тубаяр хъувунач. Ваз гила ина гузвай аза-

бар кафирриз ва мунафикъриз гузвай азабрихь галаз барабар я. Вуна кап! авунач, закят ганач, я вахъ гудай садакъани хъанач. Факъирриз, кесибриз ви патай мергъяматлувал акунач. Аллагъ-Тааладихь галазни ви сир-къам, дуьба, тлалабун хъанач. Вуна факъирриз, валай усалбуруз салам ганач, гъарам шейэр тлуьна, батлудди гъахъвилез элкьуьрна. Ви амалриз килигна гила ви юлдашар сурун гуьлягъар, къачларагар ва маса гъашаратар хъанва».

Рекъизвай инсандин патав иман вахчун патал яд авай гичин гъаз иблис къведа. «Ви иман аз багъиш ая, аз ваз яд гудач», – лугъуда иблисди. Бязибур ягъалмиш хъана иман вахкуда. Адавай иман вахчуна иблисди ядни гудач. Рагъметдиз физвай инсандиз «Бисмиллагъир-рагъманир-рагъим» лагъана са тлимил яд гайитла хъсан я. Эгер адавай яд хъваз жезмачтла, памбагдалди плузарар къежирна клада. Вичиз сес къведайвал «Келима шагадат» («Ашгъаду ан лаилагъа иллаллагъ ва ашгъаду анна Мугъаммадан Расулллагъ») лугъун хъсан я. Рекъизвайбурун иман вахчуз агакъун патал иблис са юкъуз 7 сеферда дуьньядихь гелкъведа. Ам чандик квайла инсандин патав мад са малаик къведа ва суал ийида: «Диде-буба вал гьалт авур вахтунда абуроз ви патай мергъяматлувал хъанани, вун абурун члалаз килигнани? Вахъ фана дуьньяда муьминрикай дустар авайни, тахъайтла абур нефсинибур тирни?»

Мягъфеда (гулана) эцигна жемятди суариз тухудайла, кечмиш хъанвайдаз Аллагъди лугъуда: «Вун хъайи и гуьзел квалер, ина авай къван девлетар туна гила гъиниз физва, вуна абур клада лагъана эцигна, девлетдихь муьгътеж хъана ам квалтна, хийирлу рекъеризни, садакъайриз ваз пул гуз гъайиф атана. Кесибриз Аллагъ патал вуна пай акъуднач, гила чун туна вун гъиниз физва?» Эгер квез са касди хатур ва я са гъакимди хъсанвал авуртла, сада ваз герека зат! гайитла, ви рикелай а кар алатдач. Бес вун халкънавай Аллагъди ваз акъул, гъилер, квалер, вилер ганвайди ваз вучиз аквазвач?

– Гъайванриз за рахадай мез ганвач. Куьне туклуна абур незва. Эгер абуроз за мез ганайтла, абуроз квез «Эй зи иеси, зи язукъ тушни? Зун туклумир» лугъудай. Квез абурун язукъ къведай. За дуьньядал ганвай къван няметар квез аквазвач, садра хъайитлани куьне аз шукур тавурла, зун квел гъик! мергъяматлу жеда къван? Куьне зун патал дуст ва душман аннамишнани? – лагъана Аллагъ-Таалади. Чи Пайгъамбарди (с.а.с.) инсанриз лагъана: «Эй инсанар, куьн такабур жемир, садрани квалч чиле эцамир, чил клеви я, ам хадач. Вун кыл хкажна къекъуьмир, дагълар валай къакъан я. Душмандиз йикъ лугъумир, хаталувал арадал къведа».

Игътяжлубуруз куьмекар гузва

2011-йисан 12-январдиз акъатай 3-нумрадин приказдин бинедалаз «Ахцегъ район» МО-да авай ГБУ РД КЦСОН-да мобильный бригада тешкилнава. Кваллахдин пландал асаслу яз бригадади чпиз гъар жуьре социальный къуллугърин – яшайишдин, правовой, социально-психологический ва социально-медицинадин рекъай куьмек герека тир инсанар малум авун патал галай-галайвал инсанрин квалериз физва.

2026-йисан сифте паюна инин къуллугъчияр Ахцегърин, Цуругърин, Къакларин, Луткунрин, Смугъулрин, Ялахърин ва Мичегърин хуьрериз 18 сеферда пландин бинедалаз ва къудра экстерникаказ фена. Алай йисан сифте паюна и идарадин работникри чпи къаюмвалзавай 160 касдиз гъар жуьре къуллугъар тамамарнава. Абурукай 156 кас яшлубур я. И агъалийриз вири

саналди 168 къуллугъ тамамарна. И къадардикай 112 яшайишдинни психологиядин, 23 яшайишдинни праводин, 28 яшайишдинни я. Идалайни гъейри, чна кесиб вад касдиз материальный рекъай куьмекарни гана.

Чна чеб уьмуьрдин четин шартлара авай ва чпиз масадан куьмек герека тир инсанрин патай хабарар агакъайла экстерный къайдада чкадал финар тешкилнава. Бригадани составда социальный къуллугъчияр аваз хъуни чарасуз тир яшайишдин къуллугърин жуьрейрикай ва къадардикай виликамаз рахадай мумкинвал гана.

Дикъет це!

Гуьрметлу юлдашар, райондин «Цийи дуьнья» газет келзавай дустар! Алай девир ахътинди хъанва хьи, пара инсанри чпиз гъар жуьре информация Интернетдин куьмекдалди мобильный телефонрайни компютеррай къачузва.

Квез чидатла, чи «Цийи дуьнья» газетдиз «Ахты-нююс» твар алаз электронный ресурс – сайт ава. Ана электронный къайдада чи газет, гъак! урус ва лезги

члаларалди райондин ва республикадин дережадин гъар жуьре алава малуматар, материалар гузва. Сайтдиз гъахъзавай инсанрин, яни электронный подписчикрин къадардиз килигна кыммет гузва чи кваллахдиз.

Гъавилей клевелай тлалазава: и карда чаз куьмек це! «Ахты-нююс» сайтда эцигун патал квевай куь материаларни редакциядиз ракъуриз жеда.

Гуьрметдивди «Цийи дуьнья» газетдин редакция.

Халкъдин шаирвили тварциз лайихлу я

Дашдемир ШЕРИФАЛИЕВ

Лезгийрин милли журналистикадин агъсакъл, РД-дин культурадин лайихлу къуллугъчи Абдулафис Исмаилова чи бажарагълу шаир ва алим Азиз Мирзабеков «Дагъустандин халкъдин шаир» гъуьрметдин твар гуниз лайихлу тирдан гъакъиндай кхъенвай макъалади («Лезги газетдин» 2016-йисан 18-нумра), лезги литературадихъни культурадихъ рикI кузвай гзафбур хъиз, чунни къайгъусуз тунач. Ахцегъ райондин «Цийи дуьнья» газетдин редакциядин ва райцентрдин къилин библиотекадин коллективра месэла веревирдна, анал Абдулафис Исмаилован теклифдин тереф хвена.

Анал рахайбуру къейд авурвал, бажарагълу шаир, журналист ва алим Азиз Мирзабеков, эвелимжи нубатда, ватанперес, жумарт михъи инсан я. Ахцегъ райондиз талукъ язни ада яратмишунрин еке зегъмет чIугунва: профессор Гъажи Гашировакай, РСФСР-дин халкъдин артист Мурадхан Къухмазовакайни РСФСР-дин лайихлу артистка Шамсижагъан Къухмазовадикай ктабар, Лезги театрдин тарихдикай къве том (ана цIудалай гзаф очеркар ахцегъви актёррикай, режиссёррикай, компози-торрикай я) акъудна, абурукай райондин библиотекадиз пишкешна. 1980-йисара Бакудин илимдин академиядин гъилин хатIарин институтдин фондара къекъвена туьрк чIалалди эсерар кхъиз хъайи цIудав агакъна ахцегъви шаиррин (Ахцегъ Мегъарам эфендидин, Абдурагъман эфендидин, Мирза-Алидин...) эсерар жагъур хъувуна, абур лезги чIалаз элкъуьрна, надир кIватIал чIапдиз гъазурнава. Дагъустандин халкъдин шаир Арбен Къардашан уьмуьрдинни яратмишунрин рекъикай кхъенвай ктабдин 100 экзemplар Ахцегъ райондин библиотекай-ризни кIелдайбуруз пишкешнава...

Азиз Мирзабеков аз 2000-йисалай, Ахцегъа «Шарвили» эпосдин I-суварик таниш хъана, мукъувай чида. Дамах гвачир, анжах лазим кчадал вичин къетIи-куьруь гаф лугъудай, дерин фагъум-фикирдин, акъалтIай зегъметкеш ва къени къилихрин медени инсан я. Амма «Халкъдин шаир» гъуьрметдин тIвар гун патал, гъелбетда, са инсанвилин къилихар бес туш: халкъдин гегъенш къатара къабул хъанвай ва милли литературоведениеда чIпиз алимрини пеше-карри лайихлу къимет ганвай яратмишун-ралди милли культура, литература вилик тухуник къетIен пай кутазваз хъун важиблу я. Шакеуз, и жигъетдайни Азиз Абдулмирович тафаватлу я. Гъавилай А.Исмаилова вичин макъалада «Вичикай фадлай лезги культурадин мягъкем даях хъанвай, ам вилик тухунин карда чIехи лайихлувилер авай Азиз Мирзабеков и чIавуз (офици-альни тIварар гудайла) «чи» рикIел татун аламатдин кар хъиз аквазва аз» лагъана. Гъавилай чнани А.А.Мирзабековаз, вичин яратмишунар чи милли культурадин пай хъанвай чIалан устаддиз, халкъдин шаирви-лин тIвар гунин тереф развилелди хуьзва.

Бажарагълуди вири патарихъай бажарагълу жеда лугъурвал, Азиз Мирзабегован алакунринни итижрин сергъатар акъван гегъенш я хъи, гъатта абур веревирд авунни четин жезва. Хъсан шаир, гъикаятчи, таржумачи, мухбир, литературовед-алим, театровед, ам 1959-йисуз Азербайжандин КIлар райондин Агъа Лакар хуьре дидедиз хъана. Хуьруьн мектебдин, СА-дин жергейра къул-лугъдин, ДГУ-дин филфака кIелунин им-тигъанрай агалкъунралди акъатай зигъинлу

гадади рикIе Азербайжан патан гъакъикъ-атда лезги чIал, меденият хуьнин ният аваз хайи хуьре лезги чIаланни литературадин муаллимвал ийизва (1988-1993-йисара), ам литературадин «РикIини гаф» тIвар алай кIватIалдик экечIзава. Гъана шаир ва публицист хъиз лигим хъайи Азиза вичин яратмишунар халкъдиз райж ийиз-ва, гъатта АР-дин тарихда сифте яз лезги чIалалди аслу тушир «РикIин гаф» газет тешикизава. Таъсирлу хци чIаларалди хайи халкъдин тереф хуьзвай жуьрэтлу муаллим 1991-йисуз КIлар райсоветдин депутатвилени хкъзава. Амма халкъ къве патал пайзавай, дидед чIални кваз къадагъа ийизвай чкадин гъукумдарин хура адавай яргъалди дурум гуз хъанач: 1993-йисуз хзанни галаз Дербент шегъердиз хтана. Цийи чкадани адан муаллимвилини алимвилин алакъунрар малум жезва, халкъ-дин патай ада гъуьрмет къазанмишзава: сифте «Юждаг» институтда муаллимвилин, 2004-йисалай педагогикадин факультетдин деканвилин, ва 2009-2010-йисара ректор-вилин къуллугъар ихтибарна. 2012-йисуз Азиза Алкъвадар Гъасан эфендидин «Асари Дагъустан» темадай агалкъунралди фило-логиядин илимдин кандидатвилени дережа хвена. Алай вахтунда ам лезгийрин СтIал Сулейманан тIварунихъ галай госмуздрам-театрдин къиметлу къуллугъчи я.

РФ-дин журналистрин ва писателрин Союзрин член, республикадин лайихлу му-аллим, «Шарвили» эпосдин милли премия-дин лауреат Азиз Мирзабегован илимдин, публицистикадин, литературоведениедин, таржумачивилин, театроведениедин хиле-рин ва чпий хайи халкъдин руьгъ, ивирар, адетар аквазвай кIвалахрикай ра-

хадач (вири санал адан гъиликай 32 ктаб хкатнава, абурукай 12 ктаб лезги театрдин тарихдиз бахшнава, автордикай вичикай чи алимри 4 ктаб кхъенва!), вучиз лагъайтIа адан яратмишунра къилинди шиират я, иллаки философиядин манадин шиират.

Шаирвилин жавабдар рехъ ада гъеле школамаз хкъяна (сифте эсерар райондин «Кызыл Кусар» газетдин чинриз акъатна) ва гъа чIавалай инсанрин арада машгъур ва къабул хъана адан эсерар. Шаирдин вишев агакъна шиирар манийриз элкъуьни ва абуру мукъвал-мукъвал сегънейрални гъар жуьре конкурсра ван авуни, школайрин программайрик акатунни абур тIебии тегъер-да халкъдинбуруз элкъевезвайдан гъакъин-дай шагъидвалзава. Эхъ, рикIи чIугвадай халис эсерар-чIалар гъакI хъунни герек я. Гъуьлуьн дад адан цин стIалдай чир жеда къван, шаирди гъар жуьре йисара кхъен-вай бязи эсеррин анжах сифте куплетриз дикъет гун:

Рекъида

...Дуьнья я им: – гъар сад вичин
Къисмет себеб яз рекъида.
Вахт атайла, хъана кIвачин,
Мубгълет себеб яз рекъида...

Лянет

Я Реббиди, ийизва чна ваз шукур,
Ваз икрам тийизвай инсандиз лянет!
Квадарнавай вичин къарайни сабур,
Аси тир иблсидиз, шейтIандиз лянет!...

Сад – Аллагъдиз, садни –шейтIандиз...
Адемалай Гъатемал къван язва им адет,
Дегиш жедач гъич садрани и тIул, и хесет,
Якъин, гъа икI халкънавайди язва и

миллет,
Бинедилай хас кар я им бени-инсандиз:
Сад Аллагъдиз муьтIугъ жеда, садни
шейтIандиз!...

Дидедиз

Са шем хъиз, вуна рикI цIурурна,
Серфна ви уьмуьр чаз – веледриз.
Чи рекъиз вуна экв чукIурна,
Эхна и дуьньядин зиллетриз...

Дегишарна

Алахънай зун и дуьньядиз
Дегишвилер гъун патал.
Дуьнья-алем авайдалай
Мадни хъсан хъун патал...

Вучиз жеда?

Къефле-къефле хъанвай пехъер,
Лекърез квевай вучиз жеда?
Куьн ферез ятIа эгер,
КIекрез квевай вучиз жеда...

Рахазва

Терсина элкъевезва крар дуьньядин,

Малайик киснава, шейтIан рахазва!
Майданрал алазва гада-гуьдуьяр,
Инсанар лал хъанва, гъайван рахазва...

Куьз я?!

Къейидалай къулукъ куьз я шаирриз
гуьмбет?!
Чан аламаз ийизвачтIа абуруз гъуьрмет?!

КъатIузвайвал, шаирди лап асантидиз гъавурда твадай, акъадай тегъерда дуьнья-дин эбеди ва лап четин месэлаяр юзурзава: дуьньяда инсандин уьмуьрдин макъсад, инсанпересвал, Ватан кIан хъун ва икI мад. Шиирар чебни художественный устад-вилелди, ачух ва гужлу шикиллувилелди (образность), шаирвилин гуьзел ва къешент чIалан лишанралди тафаватлу я.

Ихтилат кватай чкадал Азиз Мирзабе-ван таржумачивилин бажарагъдикайни къве гаф талагъна жедач. Сир туш хъи, шиирар, иллаки дуьньядин литературадин класси-крин шиирар, нелай хъайитIани ваъ, анжах зурба ва тIебии бажарагъдин шаиррилай таржума ийиз алакъда. А.А.Мирзабекова Рудакидин, О.Хайяман, Н.Генжевидин, Ру-ставелидин, С.Ширазидин, У.Шекспиран, Ж.Байронан, Шиллеран, Г.Гейнедин, И.Гётедин, А.Пушкинан, М.Лермонтован, С.Есенинан, А.Церетелидин ва маса зурба шаиррин эсерар лезги чIалаз устадвилелди таржума авунва («Жавагъиррин хазина» ктабдай):

Зурба дараматар ацахъда вири,
Рукварик, накъварик какахъда вири.
Са кIвал эцигна за, шиирдал я вич,
ЧкIидач тIурфанрин таъсирдалди гъич.
Алатда уьмуьрар, алатда йикъар,
Алатда варцарни, алатда йисар.
Дуьньядал алай къван эллери зи тIвар
Мечел гъиз, ийида даима тикрар...
(Абдулкъасим Фирдоуси (934-1024)
«Шагънаме» поэмадай)

ЯтIани къуьзуьди, ятIани жаван,
Амукъдач дуьньядал са бени-инсан.
Чалай вилик къенва, чунни рекъида.
Эбеди жедай туш садазни девран.
(Омар Хайям (1048–1131) Рубайяр)

Дуьнья театр я, малум я и кар,
Артистар я вири: итимар, папар.
Атун, хъфин ава ина гъар садаз,
Роль тамамрун регъят кар хъиз
жемир ваз...
(Уильям Шекспир (1564-1616) «Квез
хуш къведатIа?» комедиядай)

Азиз Мирзабекова вичин шиирда къейд-завайвал, шаирдиз къейидалай къулукъ ваъ, чан аламаз гъуьрметна кIанда, артухлама, халкъдихъ рикI кузвай шаирдиз. Эхъ, халкъ-дихъ галаз сих алакъада хъун, инсанрихъ галаз сад-садан гъавурда акъадай, абурун рикIиз-къанажагъдиз таъсирдай чIалалди рахаз хъун – им халкъдин шаирвилин тIварциз лайих хъунин субутвал я. И жигъетдай Азиз Мирзабековаз халкъдин шаирвилин тIвар гун неинки адаз лайихлу шабагъ я, гъакI чи девирдани халисан ши-иратдал чан алайвилин ва ада инсанар дуьз тербияламишзавайвилин, хъсан крарал руьгъламишзавайвилин лишан я.

КъакIарин хуьруьн школа аваданламишзава

Раймуниципалитетдин къил Абдул-Керим Палча-еван тапшуругъдалди алай вахтунда С.М. Гъуьсей-нован тIварунихъ галай КъакIарин хуьруьн юкъван умуми образованиедин школада ам аваданламишунин рекъай кIвалахар тухузва. Заказчи Ахцегъ райондин администрация ва подрядчи « Дагремстрой» ООО я.

Ина патав гвай вири чил къулайдиз туькIуьрзава. Къилди къачуртIа, периметр тирвал цийи жугъунар агулдузава, бетонирование киле тухванва, дуьз къайда-да чиле тротуардин плитка тунва. Спортдал машгъул хъун ва инсанриз активвилелди ял ядай мумкинвал хъун патал волейболдин майдан туькIуьрзава.

И проект РД-дин экономикадин Министерстводин

«Чкадин инициативайрин тереф хуьн» конкурсдин программада иштиракун себеб яз кардик кутадай мумкинвал хъана. Финансрин такъатар республика-дин, чкадин бюджетрай чара ийизва, гъакI спонсоррин пуларни ишлемешзава.

Инал чаз вичи КъакIарин СОШ куьтагънавай меце-нат Заур Гъаниеваз къетIен чухсагъул лугъуз кIанзава. Ада райондин къилин эвер гуниз гъай лагъана. Ада виликдайни хайи школадиз «100 школа» программа-дай куьмекар гузвайди тир. Гила ада гъвечIи ватан-дин гъакъиндай къайгъударвал авун тайин крарилай эгечIзавайди мад сеферда тестикъна.

энергия кIватIдай ва нянин вахтунда, сетдал нагърузка алайла, адакай мснфят къачудай мумкинвал гузва.

Гила къуншидал алай Рутул райондани «Орел» тIвар алай, вичихъ 5,05 МВт къуват жедай гъвечIи ГЭС эцигиз эгечIнава. Ам 2027-йисуз кардик акатда. Къейдин, Дагъустанди энергиядин арадал хкведай чешмеяр кардик кутунай РФ-да кIвенкIевчи чкайрикай сад къазва. И агалкъунри вирибурук шадвал кутазава.

Пуд проект уьмуьрдиз кечирмишзава

Докъузпара района Самурдин гъвечIи ГЭС кардик акатнава. Ам вич надирди тир плотина галачир техно-логиядай ругуд вацра эцигна. Адан сифтеди тир се-рийный «К-1» гидротурбина Дагъустанда гъазурнава.

Са къадар вахт идалай вилик Ахцегъ районда, 1000 метрдилайни къакъанда, республикада сифтеди тир ракъинин дагълукъ «Ахцах» электростанцияди кIвалахиз эгечIна. Адан кIвалахдин къайдади юкъуз

Проконтролирован ввоз импортной плодоовощной продукции

И. ГАШИМОВ начальник отдела Управления Россельхоз-надзора по РД

С 1 по 20 апреля 2026 года Управлением Россельхознадзора по Республике Дагестан на СВХ «Виадук» проконтролировано 2400 партий импортной плодоовощной продукции общим объемом 42 тыс. т, в их числе 12,69 тыс. т томата, 6,6 тыс. т перца, 2,7 тыс. т баклажанов, 3,69 тыс. т киви, а также 3,4 тыс. т свежего салата.

В ходе осуществления карантинного фитосанитарного контроля в 4 товарных партиях Управлением были выявлены 4 вида карантинных объекта – западный цветочный трипс в партиях перца и цветной капусты, средиземноморская плодовая муха в партиях апельсина, томатная моль в партиях томата, а также восточная плодоярка в партиях яблок и груш, что подтвердилось лабораторными заключениями Дагестанского филиала ФГБУ «ВНИИР». Общий объем зараженной продукции составил более 177 т.

Данные партии были направлены на проведение карантинного фитосанитарного обеззараживания (фумигацию). После обеззараживания и повторных исследований данная продукция допущена в свободное обращение.

Мухаррам мубарак!

Чна квез алуькзавай Исламдин Цийи йис мубаракзава! Исламдин Цийи йис вич 1-январдиз кьейдзавай григорианскийдаз эсиллагь ух-шамиш туш. Сад лагаьйди, ам гьамиша гьар жуьре йикъарал гьалтзава, кьвед лагаьйди, Цийи йис мусурманри фейерверкар ва концертар галаз ваь, секин фикирра ва купуна кьейдзава.

Мусурманрин Цийи йис вичи вири дуьньяда Исламдин миллионралди терефдарар патал дерин тарихдин ва руьгьдин метлеб хуьзвай вакьиа я. Хейлин мусурманар патал и югь алатай йисуз вуч авунатла ва вуч ийиз хьаначтла фикирлу жедай, ивир-риз цийи кьилелай кьимет гудай, имандихь ва тарихдин дувулрихь галаз алакьа мягкемардай, хизандин алакьар кьайдада твадай ва игьтияж авайбуруз куьмекдай себеб я. Мусурманрин Цийи йис Исламдин вацран календардай Цийи йисан эвелдиз – Мухаррам вацран сифте йикъаз лугьзува. Исламдин вацран календарь рагъининдалай 11 йикъан куьруь я. Гьавилай гьар йисуз Мусурманрин Цийи йисан югь дегиш жезва. 2026-йисуз ам 16-июндиз алуькда. Исятда исламдин календардай 1447-йис я, 2026-йисан 1-Мухаррамдиз лагайтла 1448-йис эгечда. Мусурманри йисар 622-йисалай гьисабзава: и йисуз Мугъаммад

Пайгъамбар (с.а.с.) вич геле кьекъуьникай кьутармиш хьун патал Меккадай Мединадиз куьч хьана, яни ада Хиджр – куьч хьун кьилиз акьудна. И себебдалди Мусурманрин Цийи йисаз Хиджрдай цийи йис лугьзува. И юкьуз мусурманри сада-садаз Цийи йис мубаракзава ва абур бахтлу хьун алхишзава. И мураддиз араб чалал «Мухаррам Мубарак» лугьзува. Хейлинбуру хабар кьазва: «И юкьуз сив хуьнал амал авун герек яни?» Мусурманрин Цийи йисан (1-Мухаррамдин) гуьрметдай сив хуьн мажбури кар туш. Исламда Мухаррамдин вацра сив гуьгьуьллуздак хуьзва. Мухаррам Исламда пак кьуд вацракай сад я.И вахтунда гьар гьихьтин хьайитлани гуж гьалиб авунин, кьисасдин ва душманвилини жуьреяр кьевелай кьадагьа ийизва. Им исялгьвилини, фикирар авунин ва руьгьдин рекьай цийи хьхьунин варз яз гьисабзава. Мугъаммад Пайгъамбарди Мухаррамдиз «Рамадандин вацралай кьулухь сив хуьн патал виридалайни хьсанди» лугьзувай. Мадни ада лугьудай: «Мухаррамдин вацра са юкьуз сив хвейидаз 30 юкьуз сив хвейидаз кьван суваб жезва». Мухаррамдиз Рамадандиз хьиз сив хуьзва: суткадин экуь вахтунда тьуьникай, яд хьуникай, дуьньядин лезетрикай кьекъечлава. Инанмишбуру сив хуьн патал йикъар чпи хьязва – вацран вири вахтунда ва я са юкьуз сив хвейитла жеда. Сад лагай Мухаррам Исламдин официальный суварин жергедик акатзава. И юкьуз мисклинка Хиджрдин (Мугъаммад Пайгъамбар (с.а.с.) Меккедай Мединадиз куьч хьун) метлебдин гьакьиндай вяз-насигъатар кьелзава, мусурманрин вири хиялар лагайтла, купунал, гунагьар гьаф авунал ва хьсан фикиррал жезва. Мадни хабар кьазва: Алай йисуз Ашурадин Югь мус алуькда ва адан лайихлувал квекай ибарат я? 2026-йисуз Ашурадин Югь 25-июндиз алуькда. Им мусурманар патал пак тир Мухаррам вацран цуд лагай югь я (араб чалал «ашара» – «цуд»). Ашурадин югь Исламдин календарда магьшур дата я. Ам вацран календардай кьейдзава. Мусурманрин инанмишвилериз килигна, и юкьуз са шумуд метлебу вакьиа кьиле фена: цавар ва Чил яратмишна, сифте инсан ва Адам Пайгъамбар арадал гьана ва гьакли адан гунагьрилай гьил кьачуна; Нух (Ной) Пайгъамбардин гими Арарат дагъдив агатна; Муса (Моисей) Пайгъамбар фараонрин кьушунрикай кьутармиш хьана. Сувар кьиле тухунин адетар исламдин теченийрилай аслу яз тафаватлу жезва. И юкьуз суннитри гзаф дуьшуьшра гуьгьуьллуздак сив хуьзва ва мергьаметлу крар кьилиз акьудуниз кьетлен фикир гузва. Шитри Ашурадин Югь сифтени-сифте вич 680-йисуз Кербеледин патав женгина телеф хьайи Имам Гьуьсейн (Хусейн) рикел хуьзвай ва хажалатдин югь яз кьейдзава. Россияда ва мусурманар авай маса уьлквейра и югь ял ядайди туш. Амма динэгьлийри чпин адетриз килигна суварин серенжмар тешкилзава.

Игитар рикелай алатдач

Женгинин махсус серенжемдин вахтунда аскервилини буржи тамамариз Ахцегь райондин Кьурукаларин хуьрай гуьгьуьллуздак фронтдиз фенвай Илгар Гуьлметович Ризванов игитвилелди телеф хьана. Илгар Гуьлметовича Ватандин вилик вичин аскервилини ва гражданвилини буржи кьегьалвилелди кьилиз акьудна. Жуьртлувал ва кьастунин кьевивал кьалуруналди, ам вичин халкьдиз ва уьлкведиз эхирдал кьван вафалу яз амуькна. Адан твар гьакьикъатдани Ватан хуьзвайди яз Ахцегь райондин

тарихда гьамишалуьг яз кхьенва. Телеф хьанвай аскердин гьакьиндай экуь кьамат чи риклера гьамишалуьг яз амуькда. Чна ада умуми кардик кутур пай, кьегьалвал ва гьакьисагьвал садрани рикелай ракьурдач. «Ахцегь район» МР-дин администрацияди, «Цийи дуьнья» газетдин редакциядин коллективди Илгар Ризванован хизандиз, мукьва-кьилийриз ва багьрийриз риклин сидкьидай башсагьлуьгвал гузва ва абурухь галаз гьам-хажалат пайзава.

И йикъара чав мад са хажалатдин хабар агакьна: Донбассдин чилел дяведин махсус серенжемда (СВО) хушуналди фена иштиракиз хьайи чи баркаллу ватанэгьли Самедов Кьейседин Гьажиевич чавай гьамишалуьг кьакъатна. Четин члавуз хайи Ватан патал, дуьньяда исялгьвал патал цийи фашистринни нацистрин хура гьиле яракь аваз виклегьвилелди акъвазай дагъви аскер несилрин риклера эбеди яз амуькда. Кьейседи-нан куьруь ва баркаллу уьмуьрдинни женгинин рекьин чешнедалди чна жегьилар ватанпересвилини руьгьдал-

лаз тербияламишда. Ахцегь районэгьлийрин, рай-собраниедин депутатрин ва жуван патай аскервилини буржи эхир нефесдалди вафалудаказ давамарай игит аскердин хизандин ва мукьва-кьилийрин хажалат паюналди, абуруз башсагьлуьгвал гузва. Аллагьдин рагьметдик кваз хьурай! Несилрин исялгь, хушбахт гележег патал жегьил чан кьурбанд авур кьегьал хва чи риклера эбеди я. «Ахцегь район» МР-дин кьил А-К. Н.ПАЛЧАЕВ

САГЪЛАМВАЛ

Наркоманвал хаталу я

Наркотические средства **НЕ** помогают, решая проблемы в жизни.

Наркотики **НЕ** делают жизнь ярче и интереснее.

Если колоться редко, то наркозависимость **ВОЗНИКНЕТ**.

Легкие наркотические вещества **ОПАСНЫ** для здоровья

Хсуси информация

Наркомания – им залан азар, вич анжах обществодин сагълам кьуватар сад хьуналди алудиз жедай ахтармишун я. Динди наркотикар ишлемишуниз гьам руьгьдин ва гьамни ахлакьдин рекьай тахсиркарвиллиз хьиз, кьимет гузва. Вири динри инсандиз Аллагьдин патай ганвай еке савкат тир вичин сагъламвал ва акьул хуьниз эверзава. Наркотик квай шейэри эхиримжибур кьведни барбатлава. Наркотикар ишлемишзавай касдин вилерин нинияр я алахьда, я агажда, чина ранг жедач, вилер яру ва рагьул жеда. Ам явашдиз рахада. Адан гьерекатрин координация пис жеда, йифен ахвар кьакъатда, хронический кьайдада уьгьуьяр акатда, иштягь квахьда, я ада кьадардилай артух нез эгечда.

Наркоманди вичин патав кьиле физвай крариз са артух итиж хьийидач, ада школада тарсар ахьайда, кьвалай эькьечлиз куьчейриз фида, зигьин кьуьруь жеда, критикадиз адан жаваб адекватныйди яз амуькдач, ада вичиз пул гун патал адетдинбур тушир тлалабунар ийида. Кьвалай пек-партал ва кьиметлу маса шейэр чуьнуьхда. Вич хронический азар тир наркоманвал, гьайиф хьи, уьмуьрлух давам жеда. Наркомандин бедендал вили хьанвай, атланвай ва гьакI рапар янвай гелер жеда. Адан жибинрай ва тумбочкайрай чеб элкьуьрна туькьуьрнавай чарар, гьвечIи турар, капсулар, шуьшяр, дарманрин упаковкар, пипеткар ва масабур жагьиди. Наркотикрикай абур ишлемишай анжах сифте сеферда кьекъечлиз жеда. Гьатта и шейинин сифте дозадани ададай аслувилин эффект арадал гьун мумкин я. Наркотикри инсандин мефтIедин клеткаяр кьайдадай акьудзава, акьул зайифарзава, шизофрения арадал гьизва, цулав лекь, жигерар, риклин, нервийрин, гьайирин системаяр кьайдадай акьудда. Наркомандик гепатит, СПИД-хьтин ва хаталу маса азарар акатун мумкин я. Вичи наркотикар ишлемишзавай касдин аяларни сагьсузбур, эйбержербур хьун мумкин я. Гьич садрани наркотик квай шейэр ишлемишмир. Уьмуьрдин сагълам кьайдадал амал авуни куьн шад ва бахтлу уьмуьрдин сагьибар ийидайди гьич садрани рикелай ракьурмир, гуьрметлу жегьилар!

2026-йисан кьвед лагай пай патал

«ЦИЙИ ДУЬНЯ» кхьихь!

Газетдин кьимет почтадин отделенийрай: 6 вацра – 582 манатни 42 кепек «Даггосиздатдин» киоскдай ва редакциядай: 6 вацра – 250 манат.

Киоскдай вахчун патал газет квевай «Доггосиздатдин» киоскда ва «Цийи дуьнья» газетдин редакцияда кхьиз жеда. Икьардин бинедаллаз подпискадин пул редакциядин счетдиз ягьайтлани жеда.

индекс: 63312

Чи реквизитар: ИНН - 0504007157
КПП - 050401001 Р/СЧЕТ
-40102810745370000024

Л/СЧЕТ - 803Ш2949000 БИК -012202102
Газет кхьин 20-июндалди давам жезва.

Цийи дуьнья

(Новый мир)

Учредитель:
Администрация
муниципального района
"Ахтынский район"
Главный редактор
Д.Ш.ШЕРИФАЛИЕВ

Газета перерегистрирована Управлением федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по РД 22 января 2019 г. Регистрационный номер ПИ № ТУ 05-00401.

Позиция редакции может не совпадать с точкой зрения авторов, которые несут ответственность за достоверность и объективность предоставленных для публикации материалов. Рукописи не рецензируются и не возвращаются. При перепечатке ссылка на «Новый мир» обязательна.

Адрес редакции и издателя:
368730, РД, Ахтынский район,
с. Ахты, ул.Герейханова, д.33.

Телефон главного редактора
8(988)-654-59-49
Электронная почта газеты:
newworld1928@mail.ru

ИНДЕКС 63312
Газета «Новый мир» отпечатана в
ООО «Типография-М» по адресу: г.Дербент,
ул.С.Курбанова, 25. Электронная версия
газеты на сайте www.akhty.ru
По вопросам качества печати обращаться
в типографию ООО «Типография-М»
Время подписания в печать по графику 14.00.
Подписано в печать 14:00
Газета выходит 52 раза в год.
Тираж 1500 экз. Заказ №